

Turistička ponuda općine Ližnjan

Rojnić, Alen

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:539158>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-27**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma
«Dr. Mijo Mirković»

Alen Rojnić

Turistička ponuda općine Ližnjan
Završni rad

Pula, 2020.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Fakultet ekonomije i turizma

«Dr. Mijo Mirković»

Alen Rojnić

Turistička ponuda općine Ližnjan

Završni rad

JMBAG: 0009078762, redoviti student

Studijski smjer: Turizam

Predmet: Ekonomija doživljaja

Znanstveno područje: Društvena znanost

Znanstveno polje: Ekonomija

Znanstvena grana: Turizam

Mentor: izv. prof. dr. sc. Aljoša Vitasović

Pula, rujan 2020.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisani Alen Rojnić, kandidat za prvostupnika poslovne ekonomije, smjera Turizam ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

U Puli, 14.09.2020. godine

IZJAVA

o korištenju autorskog djela

Ja, Alen Rojnić dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom Turistička ponuda općine Ližnjan koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama. Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, 14.09.2020.

Potpis

Sadržaj

1. UVOD	1
2. OPĆENITO O OPĆINI LIŽNJAN	3
2.1. Povijesni razvoj Ližnjana	3
2.2. Geografske odrednice	3
2.3. Specifičnosti i turističke predispozicije naselja u Općini Ližnjan	4
3. SMJEŠTAJNI KAPACITETI OPĆINE LIŽNJAN TE DOLASCI TURISTA	7
3.1. Smještajni kapaciteti	7
3.2. Dolasci turista	10
4. TURISTIČKA PONUDA OPĆINE LIŽNJAN	15
4.1. SWOT analiza turizma Općine Ližnjan	15
4.2. Ponuda povijesnog i kulturnog turizma	18
4.3. Ponuda sportskog turizma	23
4.4. Ponuda seoskog turizma	25
5. ODRŽIVI RAZVOJ TURIZMA OPĆINE LIŽNJAN	26
5.1. Prednosti Općine Ližnjan kod implementacije održivog razvoja turizma	26
5.2. Pozitivni učinci razvoja održivog turizma Općine Ližnjan	27
6. ZAKLJUČAK	30
LITERATURA	32
POPIS TABLICA	34
POPIS SLIKA	34
SAŽETAK	35
SUMMARY	36

1. UVOD

Kroz ovaj završni rad, analizirana je turistička ponuda Općine Ližnjan. Općina Ližnjan nalazi se na istarskom poluotoku, te pripada Istarskoj županiji. U odnosu na većinu turističkih destinacija Republike Hrvatske, ova općina nema jak turistički status.

Općina Ližnjan se tek treba profilirati kao prava turistička destinacija. Jedan od razloga koji možda usporavaju razvoj je manji proračun općine, što posljedično ne ostavlja dovoljno sredstava za razvoj destinacije kao turističke. Također, donedavno lokalno stanovništvo je primarno bilo okrenuto bavljenju drugim gospodarskim aktivnostima, dok je turizam bio zanemaren.

Ipak, u posljednje vrijeme dolazi do vidljivih pomaka u odnosu na ulaganje u razvoj turizma, na sve veće okretanje lokalnog stanovništva turizmu kao gospodarskoj djelatnosti, planiranju održivog razvoja turizma i sl.

Završni rad je sistematiziran u četiri glavna poglavlja, uz uvodne napomene i zaključna razmatranja. Nakon ovih kratkih uvodnih opaski, u drugom poglavlju prelazi se na obradu same materije završnog rada.

U drugom poglavlju izneseni su neki općeniti podaci o Općini Ližnjan. Ukratko je prikazan njezin povijesni razvoj, definirane su glavne geografske odrednice, te su prikazane specifičnosti i turističke predispozicije naselja u općini.

U trećem poglavlju analizirana je struktura turista te smještajni kapaciteti Općine Ližnjan. Prikazani su podaci poput: dolazak gostiju iz pojedinih zemalja, dolasci i noćenja po mjesecima, udio dolazaka po mjestima u općini Ližnjan, kapaciteti po vrstama, te njihov udjel u ukupnom smještaju.

U četvrtom poglavlju analizirana je turistička ponuda Općina Ližnjan. Prikazana je SWOT analiza općine, odnosno njezine snage i slabosti, te prilike i prijetnje. Nakon toga je analizirana ponuda povijesnog i kulturnog turizma, ponuda sportskog turizma, te seoskog turizma kojemu se polako okreće sve više stanovnika.

U petom poglavlju analiziran je održivi razvoj turizma Općine Ližnjan. Prikazane su prednosti Općine Ližnjan kod implementiranja održivog turizma, obzirom da ova općina ima dosta preduvjeta na kojima može planirati i graditi održivi turizam. Također, prikazani su pozitivni učinci razvoja održivog turizma općine. Nakon toga slijede kratka zaključna razmatranja te se iznose mišljenja, kako i na koji način, općina Ližnjan može dalje razvijati usluge te kako će se općina razvijati tokom vremena.

2. OPĆENITO O OPĆINI LIŽNJAN

Općina Ližnjan nalazi se u Istri, u Istarskoj županiji. Smještena je južno, odnosno jugoistočno na poluotoku Istra.

2.1. Povijesni razvoj Ližnjana

Ližnjan se prvi puta spominje 1149. godine, kao Lisianum, dok neki smatraju da se spominje prvi put 990. godine kao seoska vila kada se naziva Liciniana ili Licinianum. Ime mjesta povezuju s rimskim rodovskim imenom nekadašnjeg vlasnika zemljišta Licinius.

Do 1331. godine Ližnjan je dio posjeda Pulske biskupije, a nakon toga potpada pod vlast akvilejskog patrijarha. Od 14. stoljeća pa sve do kraja 18. stoljeća ovim prostorima upravljala je Mletačka Republika. U novijoj povijesti ovaj kraj potpao je pod francusku, austrijsku i talijansku vlast, ali je bio u sastavu Slobodnog Teritorija Trsta, pa dio socijalističke Jugoslavije, da bi danas bio sastavni dio Republike Hrvatske.¹ Pretpostavlja se da je Ližnjan bio važno naselje bizantskog doba (6-8. stoljeća), a o tome svjedoče ostaci jedne bizantske crkve iz 6. stoljeća, koja je bila podignuta na mjestu današnje mjesne crkve.

2.2. Geografske odrednice

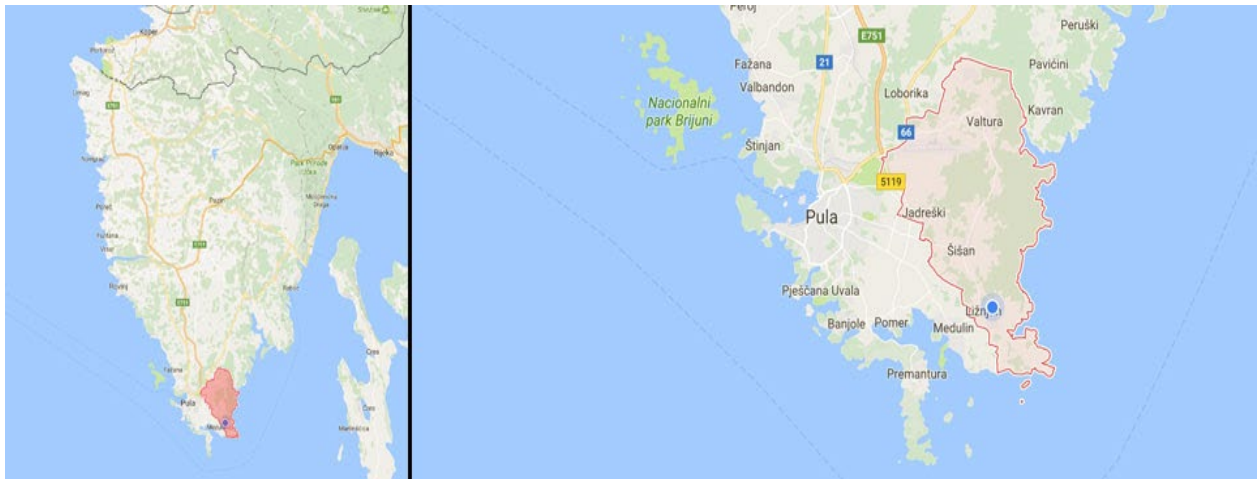
Općina Ližnjan je smještena na jugoistočnom dijelu istarskog poluotoka, tj. jest nalazi se u južno istarskom primorju koje se proteže u trokutu rt Barbariga nasuprot Brijuna – rt Kamenjak na krajnjem izdanku poluotoka – Raški kanal na međi s Labinštinom.

U sastavu općine Ližnjan-Lisignano nalaze se slijedeća naselja: Ližnjan, Valtura, Šišan-Sissano, Jadreški i Muntić.² Proteže se obalnom linijom dužine oko 27,6 kilometara te obuhvaća brojne uvale. Otprilike 1.800 hektara područja općine Ližnjan-Lisignano pripada obalnom području.

¹ Općina Ližnjan, Povijest, <https://www.liznjan.hr/index.php/opcina-liznjan/povijest> (12.08.2020.)

² Općina Ližnjan, O općini, <https://www.liznjan.hr/index.php/opcina-liznjan/o-opcini> (12.08.2020.)

Slika 1.: Geografski položaj općine Ližnjan

Izvor: Općina Ližnjan, O općini, <https://www.liznjan.hr/index.php/opcina-liznjan/o-opcini> (12.08.2020.)

Najveća vodna površina u općini odnosi se na morski akvatorij općine Ližnjan-Lisignano. Obalno područje obuhvaća: "obalu od granice s općinom Medulin u Kaželi s nekoliko uvala do rta Marlera na južnoj strani, uvale Kuvišela, rta Debela i Uljeva do luke Kuje, uvale Velika i Mala Draga, Kale, Paviri do rta Sv. Stjepan, uvale Mrtvi puč, Babina Škulja, Mezoporat do rta Cuf i polovice luke Budava na istočnoj strani"³.

Reljef općine je pretežno nizinski, s nekoliko manjih uzvišenja, dok najvišu točku predstavlja kota na visini od 162,5 m u naselju Muntić. Prema popisu stanovništva iz 2011. godine, na području Općine Ližnjan-Lisignano živi 3 965 stanovnika, a gustoća naseljenosti općine iznosi 43,5 st/km²., što je ispod županijskog prosjeka.

2.3. Specifičnosti i turističke predispozicije naselja u Općini Ližnjan

Ližnjan je naselje na južnom dijelu Puljštine, ima 1312 stanovnika, te je ujedno i sjedište općine. Nalazi se na vrhu padine koja završava u uvali Kuje, ližnjanskoj povijesnoj luci. Stanovnici se uglavnom bave poljoprivredom i ribarstvom, u novije vrijeme turizmom ili rade u obližnjem Medulinu ili Puli. Posljednjih godina razvijaju se sporedne grane turizma poput lova, sportskog ribolova i konjičkog sporta.⁴

³ Ibid.

⁴ Općina Ližnjan, Naselja, <https://www.liznjan.hr/index.php/opcina-liznjan/naselja> (12.08.2020.)

Šišan je povijesno naselje na istočnom dijelu južne Istre, usred plodnog poljoprivrednog područja okružen šumama (Magran-Cuf). Stanovnici se uglavnom bave tradicijskom obradom vinove loze, maslina, proizvodnjom žita, stočarstvom.

Iako bez zadovoljavajuće infrastrukture, danas se dio obitelji okrenuo turizmu. Ostaci prapovijesnih arheoloških lokaliteta, gradine ili kašteljeri i mnoštvo antičke arhitekture mogu biti temelji za kulturni turizam.⁵

Jadreški je naselje udaljeno 5 km sjeveroistočno od Pule, južno od zračne luke Pula. Nastalo je naseljavanjem dobjeglica iz zaleđa Zadra krajem 16. stoljeća, a kasnije ga nastanjuju ga i bjegunci s Cipra. Stanovništvo se uglavnom bavi poljoprivredom i vinogradarstvom.⁶

Valtura je naselje smješteno na zaravni pod kojom se strmi obronci spuštaju u Uvalu Budava, ima 886 stanovnika. Tradicionalno gospodarstvo je temeljeno na poljoprivredi i stočarstvu, a u posljednje vrijeme većina stanovništva okreće se seoskom turizmu. Iako i sama sagrađena na temeljima antičkog naselja, Valtura je zasjenjena obližnjim Nezakcijem, moćnom gradinom prapovijesnih Histra. Područje je bogato arheološkim nalazima rimskog doba.⁷

Muntić je naselje između Valture i Lobarike, na uzvisini koja dominira južnom Puljštinom, te ima 406 stanovnika. Zanimljive su gradine u okolici (Glavica – Buoncastel) koje ukazuju da je područje bilo nastanjeno od prapovijesti, a ladanjske rimske vile u Radekima i na Stanciji Wassermann potvrđuju naseljenost i u antici, te mogu biti temelj za povijesni i kulturni turizam.⁸

Gledajući u globali, svako naselje u općini Ližnjan ima svoje prednosti, jedna je jača u jednom od druge u nekim segmentima, dok druga je jača od prve u nekim segmentima. Svako naselje u općini Ližnjan ima predispozicija za daljnje razvijanje te postoji mogućnost specijalizacija ponude u svakoj od tih naselja.

⁵ Ibid.

⁶ Ibid.

⁷ Ibid.

⁸ Ibid.

Kao što je gore navedeno, u Ližnjanu se počeo sve jače razvijati ribolov te tu postoji mogućnost stvaranje ponude ribolovnog turizma. Nadalje, u Šišanu zbog njihove bogate arhitekture i povijesnih ostataka, mogla bi se razviti specijalizirana ponuda povijesno-kulturnog turizma. Jadreški ima jakog potencijala za stvaranje specijalizirane ponude seoskog turizma i ponuditi vrstu ponude da gosti mogu isprobati raditi sa domaćim stanovništvom vino i slične proizvode. Valtura također radi svojih arheološkim nalazištima može stvoriti specijaliziranu ponudu povijesnog turizma. Na samome kraju Muntić, koji također radi svojih povijesnih korijena može stvoriti specijaliziranu ponudu povijesnog turizma. Svaka od njih ima potencijala i može napraviti veliku promjenu i stvoriti odlične turističke ponude koje će imati zajednički efekt na cijelu općinu.

3. SMJEŠTAJNI KAPACITETI OPĆINE LIŽNJAN TE DOLASCI TURISTA

Bogato kulturno – povijesno nasljeđe koje karakterizira južni dio istarskog poluotoka prvenstveno se pripisuje važnosti i veličini grada Pule koji je generator za ubrzani razvoj svih općina s kojima graniči, pa tako je i slučaj s općinom Ližnjan. Ovdje je važno napomenuti da se Zračna luka Pula nalazi na Području općine Ližnjan što uvelike govori i o cjelokupnom razvoju južnog dijela poluotoka.

Općina Ližnjan bi se tek treba profilirati kao turistička destinacija. Naime, djelatnosti kojima se primarno stanovništvo ove općine bavi nisu okrenute turizmu, iako je vidljiv pomak u tom segmentu. Treba reći da nije posebno velik niti proračun općine, a to ne ostavlja dovoljno sredstava za razvoj destinacije kao turističke. Trebalo bi raditi na što većem povlačenju novca iz europskih fondova ili poboljšati investicijsku klimu kako bi se privukli investitori.

3.1. Smještajni kapaciteti

Kod razvoja turizma te profiliranja neke destinacije kao turističke važno je imati neku predispoziciju na kojoj se može dalje razvijati ponuda. Naime, mnogim istraživanjima potvrđeno je da gosti najviši prioritet daju krajoliku kao “element ponude“, kako pri izboru destinacije tako i pri vrednovanju.⁹ Uz to se usko vežu smještajni kapaciteti, obzirom da su neophodni za duži boravak turista.

Dakle, manjak ili uopće nepostojanje hotela, mali broj apartmana i mala ugostiteljska ponuda ne mogu rezultirati velikim utjecajem turizma na lokalno stanovništvo Općine Ližnjan, pa se to stanovništvo okretalo radu u susjednoj općini Medulin i gradu Puli. Tu je važan čimbenik bio odlazak vojske, jer nakon odlaska iste broj turističkih sadržaja iz godine u godinu je rastao.

⁹ Hansruedi M., *Turizam i ekologija: povezanost i područja djelovanja*, Masmedia, Zagreb, 2004., str. 91.

Ipak, nije bilo nekog strateškog planiranja, što je dovelo do izgradnje velikog broja apartmana. S jedne strane, to je imalo pozitivan utjecaj na gospodarske segmenata Općine Ližnjan, ali se negativno odrazilo na okoliš. Apartmani i ugostiteljski objekti su objekti koji su imali najveću ekspanziju, te se najviše apartmana izgradilo na području naselja Ližnjan koje gravitira prema moru.¹⁰

U sljedećoj tablici su prikazani smještajni kapaciteti po vrstama objekata u Općini Ližnjan prema broju soba/postelja.

Tablica 1.: Smještajni kapaciteti po vrstama objekata u Općini Ližnjan prema broju soba/postelja, 2015. g.

Hoteli i sl.	Kućanstva	Kampovi	Ostali objekti	Ukupno sobe/postelje
22/62	628/3.049	0/0	9/36	659/3.147

Izvor: DZS, <https://www.dzs.hr/> (12.08.2020.)

Iz podataka je vidljivo da najviše smještajnih kapaciteta ima u kućanstvima, što pokazuje ipak sve veći zaokret domaćinstava odnosno lokalnog stanovništva prema turizmu. Nakon toga slijede hoteli, te ostali objekti.

Nadalje, u sljedećoj tablici, prikazani su podaci dolazaka i noćenja po vrsti smještajnih jedinica u općini Ližnjan.

¹⁰ Vranić, A., *Razvoj održivog turizma u odabranim turističkim destinacijama – komparativan pristup*, Diplomski rad, Sveučilišni interdisciplinarni studij Kultura i turizam, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Pula, 2016., str. 41.

Tablica 2.: Pregled dolazaka i noćenja po vrsti smještaja

mjesec	01. – 12.2019.		01. – 12.2018.		udio
	dolasci	noćenja	dolasci	noćenja	
hoteli	2.640	7.727	2.291	7.394	2,65%
Privatni smještaj	27.511	223.309	26.249	219.400	76,46%
Nekomercijalni smještaj	2.641	41.449	2.723	44.225	14,19%
ostali ugostiteljski objekti	2.552	19.533	3.041	23.924	6,69%
kampovi	10	20	0	0	0,01%
objekti na OPG-u	1	8	0	0	0,00%
Ukupno	35.355	292.046	34.304	294.943	100,00

Izvor: Turistička zajednica Općine Ližnjan, Korisni linkovi i regulacije, Izvješće do 31.12.2019.,

<https://www.liznjaninfo.hr/dokumenti/2020/IZVJE%C5%A0%C4%86E%20DO%2031.12.2019..docx> (22.08.2020.)

Kako se može iz tablice očitati, u općini Ližnjan, najveći udio dolazaka i noćenja ostvaruju privatni smještaji, sa ukupnim udjelom od 76,46%, te nakon toga dolaze nekomercijalni smještaji sa ukupnim udjelom od 14,19%. Na treće mjesto padaju ostali ugostiteljski objekti, sa ukupnim udjelom od 6,69% te na predzadnje mjesta dolaze hoteli, sa ukupnim udjelom od 2,65%. Ovo i dalje ukazuje da u općini Ližnjan, stanovništvo se počinje iz godine u godinu više okretati prema turizmu kao primarnoj grani gospodarstva.

3.2. Dolasci turista

Dolasci gostiju su najbolji parametar koji može pokazati koliko je neka destinacija turistički uspješna, odnosno neuspješna. Naravno, treba uzeti u obzir i turiste koji dolaze samo na jednodnevni izlet pa ne bilježe noćenja, ali sam trend rasta dolazaka uvijek ima obećavajuće konotacije. U sljedećoj tablici su prikazani dolasci i noćenja turista u Općini Ližnjan.

Tablica 3.: Dolasci i noćenja turista u Općini Ližnjan od 2011.- 2015. g.

	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Dolasci	5.839	/	12.017	15.485	19.211
Noćenja	55.175	/	104.532	127.046	157.870

Izvor: DZS, <https://www.dzs.hr/> (12.08.2020.)

Vidljivo je povećanje broja posjetitelja iz godine u godinu. Iako je to relativno mali broj posjetitelja ipak je primjetan pozitivan trend, te svakako treba dalje raditi na novim programima i planskoj izgradnji smještajnih objekata kako bi se taj trend nastavio razvijati.

U sljedećoj tablici, prikazani su podaci prvih deset država turista po ostvarenom prometu.

Tablica 4.: Prvih deset država turista po ostvarenom prometu

Država	Dolasci 2019.	Dolasci 2018.	Indeks dolasci	Noćenja 2019.	Noćenja 2018.	Indeks noćenja
NJEMAČKA	14.185	14.541	97,55	136.263	140.606	96,91
ITALIJA	3.925	3.331	117,83	24.263	20.510	118,30
SLOVENIJA	2.352	2.311	101,77	23.202	24.893	93,21
AUSTRIJA	3.182	3.146	101,14	22.109	22.151	99,81
HRVATSKA	1.501	1.167	128,62	10.828	8.841	122,47
POLJSKA	1.225	1.385	88,45	9.614	10.611	90,60
ČEŠKA	1.101	1.038	106,07	8.151	7.116	114,54
NIZOZEMSKA	869	809	107,42	7.570	6.929	109,25
MAĐARSKA	1.111	1.049	105,91	6.362	5.784	109,99
UJEDINJENA KRALJEVINA	750	651	115,21	5.470	4.918	111,22

Izvor: Turistička zajednica Općine Ližnjan, Korisni linkovi i regulacije, Izvješće do 31.12.2019.,

<https://www.liznjaninfo.hr/dokumenti/2020/IZVJE%C5%A0%C4%86E%20DO%2031.12.2019..docx> (22.08.2020.)

Očitavajući podatke iz tablice, možemo zaključiti da najveći broj noćenja jest ostvareno od tradicionalnih gostiju iz Njemačke sa 46,66%, dok nakon toga slijede Italija sa 8,31%, te zatim Slovenija sa 7,94% i Austrija sa 7,57%. U usporedbi sa 2018. godinom, vidimo da noćenja od najznačajnijih emitivnih tržišta je ostala na gotovo približno istoj razini.

Tablica 5.: Dolasci i noćenja po mjesecima

mjesec	01. – 12.2019.		01. – 12.2018.		INDEKSI	
	dolasci	noćenja	dolasci	Noćenja	dolasci	noćenja
Siječanj	96	864	773	511	110,34	111,77
Veljača	142	668	137	970	103,65	68,87
Ožujak	143	797	263	1328	54,37	60,02
Travanj	771	3.798	667	3.027	115,59	125,47
Svibanj	1.257	7.557	2.102	14.857	59,80	50,86
Lipanj	6.263	41.516	4.904	32.272	127,71	128,64
Srpanj	10.741	91.447	10.995	96.989	97,69	94,29
Kolovoz	12.570	108.062	11.200	106.405	112,23	101,56
Rujan	2.508	29.904	3.020	30.185	83,05	99,07
Listopad	461	4.698	520	4.981	86,49	94,32
			185	1.646		
Studeni	160	1.399	224	1.510	127,59	88,48
Prosinac	243	1.336			108,48	
Ukupno	35.355	292.046	34.304	294.943	103,06	99,02

Izvor: Turistička zajednica Općine Ližnjan, Korisni linkovi i regulacije, Izvješće do 31.12.2019.,

<https://www.liznjaninfo.hr/dokumenti/2020/IZVJE%C5%A0%C4%86E%20DO%2031.12.2019..docx> (22.08.2020.)

Gledajući ove prikupljene podatke u tablici broj 5, možemo zaključiti da općina Ližnjan ima slabu pred i post sezonu, što ujedno znači da općina Ližnjan ponudu prilagođava jakoj sezoni. Po podacima vidimo da jaka sezona počinje u lipnju, pa traje do kolovoza, nakon kolovoza vidimo veliki pad u dolascima. Nadalje, u usporedbi sa 2018. godinom, vidimo da u općini Ližnjan dolazi većinom veći broj gostiju, ali nije veliki tj. ubrzani rast dolazaka gostiju, što ujedno je indikacija da općina Ližnjan ide prema dobrom putu da ostvari veći broj noćenja u globalu.

U sljedećoj tablici, moći ćemo vidjeti koji je udio dolazaka gostiju tj. turista po pojedinim mjestima u općini Ližnjan.

Tablica 6.: Udio dolazaka i noćenja po mjestima

Mjesto	Dolasci 2019	Udio %	Noćenja 2019	Udio %
LIŽNJAN	21.324	60,31 %	175.688	60,16 %
ŠIŠAN	7.178	20,30 %	57.619	19,73 %
VALTURA	3.770	10,66 %	33.478	11,46 %
MUNTIĆ	1.430	4,04 %	12.002	4,11 %
JADREŠKI	1.653	4,68 %	13.259	4,54%
Ukupno	35.355	100 %	292.046	100 %

Izvor: Turistička zajednica Općine Ližnjan, Korisni linkovi i regulacije, Izvješće do 31.12.2019.,

<https://www.liznjaninfo.hr/dokumenti/2020/IZVJE%C5%A0%C4%86E%20DO%2031.12.2019..docx> (22.08.2020.)

Kao se može vidjeti po podacima u tabeli, može se zaključiti da u mjestu Ližnjan, ostvaruje se najveći broj dolazaka i noćenja. Udio dolazaka u 2019. godini u mjestu Ližnjan, ostvareno je ukupno 60,31% udjela, dok nakon Ližnjana slijedi Šišan sa ukupno 20,30% udjela u dolascima u 2019. godini. Na treće mjesto pada selo Valtura sa 10,66% ukupnog udjela te nakon njega dolaze Muntić te Jadreški.

Ovo nam ujedno pokazuje da gosti više vole dolaziti u samo mjesto Ližnjan nego u ostala sela koja se nalaze u općini Ližnjan, što je ujedno i povezano sa time da postoji veći broj smještajnih kapaciteta u samome selu Ližnjan. Sa svim ovim prikupljenim podacima može se zaključiti da općina Ližnjan ide prema dobrom putu da postane turistička destinacija, no mora se poraditi da se ulaže i stvaraju dogovori sa stranim investitorima koji će otvarati hotele u općini Ližnjan i otvarati hotele i povećati smještajne kapacitete.

4. TURISTIČKA PONUDA OPĆINE LIŽNJAN

Općina Ližnjan ima određene preduvjete za razvoj turizma. Naravno, oni se ne mogu mjeriti sa nekim jakim destinacijama u Hrvatskoj, poput Rovinja, Splita, Dubrovnika i sl., ali vidljiv je trend okretanja lokalnog stanovništva prema turizmu. Jedna od predispozicija uz krajolik su i povijesni lokaliteti.

Moderni turizam je počeo obuhvaćati i posjećivanje arheoloških nalazišta na području cijelog poluotoka Istre. Iako je Ližnjan podosta mala općina s par naselja koja ga tvore, u odnosu na gradove poput Pule i Medulina, nije ništa manje bogat povijesnim znamenitostima koje privlače mnoge turiste. S time je počelo rasti i zanimanje turista za ovaj jugoistočni dio Istre.

S velikim brojem ostataka građevina, gradina i bedema starih stotinama godina, sve više posjetitelja se interesira i obilazi neke od važnijih arheoloških nalazišta Ližnjana. Broj apartmana, kampova i hotela se znatno povećava i smještani kapaciteti rastu. Iako je u doba I. i II. svjetskog rata turizam naglo opao u Istri, tijekom 1960.-ih godina turizam ubrzo raste kako se zemlje oporavljaju od posljedica ratova i ponovo dižu društvene standarde.¹¹

4.1. SWOT analiza turizma Općine Ližnjan

SWOT analiza pokazuje snage i slabosti, prijetnje i prilike promatranog objekta ili destinacije. U nastavku je prikazana SWOT analiza Općine Ližnjan.

¹¹ Povijest turizma u Ližnjanu, <http://turizamliznjan.hr/povijest-turizma-u-liznjanu/> (13.08.2020.)

Tablica 7.: SWOT analiza Općine Ližnjan

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - Geografska pozicija - Razvijena prometna povezanost - Klimatski uvjeti - Bogatstvo prirodnih resursa - Raznovrsna turistička ponuda - Autohtono more - Kvaliteta jela 	<ul style="list-style-type: none"> - Niska razina popunjenosti kapaciteta, velika sezonalnost - Nepovoljna struktura smještajnih kapaciteta - Nedovoljno iskorišten potencijal za razvoj turizma - Nedovoljni marketinški potencijal - Percepcija manje kvalitetne ljetne destinacije - Neplanska gradnja
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> - Sportski turizam - Wellness turizam - Novi turistički trendovi - Auto destinacija - Charter letovi - Obogaćivanje eno-gastronomske ponude - Brendiranje destinacije - Segmentirana ponuda - Poticanje razvoja održivog turizma - EU fondovi - Valoriziranje kulturne povijesne baštine 	<ul style="list-style-type: none"> - Stanje na svjetskom turističkom tržištu - Porast destinacija sa specifičnom ponudom - Tržišni rizik - Gubitak identiteta - Degradacija kvalitete mora - Odvodnja otpadnih voda - Nepoštivanje urbanističkih planova - Cjenovno podcjenjivanje ili precjenjivanje - Nezainteresiranost lokalnog stanovništva

Izvor: Samostalna izrada autora

Tablica 8.: SWOT matrica Općine Ližnjan

	SNAGE	SLABOSTI
PRILIKE	- Odličnom razvijenom prometnom povezanošću te povoljnim klimatskom uvjetima i bogatstvo prirodnih resursa može se povezati charter letove sa stvaranjem novog turističkog trenda koji će promovirati sportstki te wellness turizam	- Smanjenjem niske razine popunjenosti, nepovoljne strukture smještajnih kapaciteta te povećanje marketinškog potencijala, potiče se se razvoj održivog turizma, povećava se brendiranje destinacije te stvara se novi turistički trend
PRIJETNJE	- Održavanjem povoljnih klimatskih uvjeta te sačuvanjem prirodnih resursa i raznovrsnost turističke ponude, eliminira se mogućnost gubitka identiteta, degradacije kvalitete mora i smanjuje se tržišni rizik	- Smanjenjem neplanske gradnje, precepcije manje kvalitetne ljetne destinacije te smanjenje niske razine popunjenosti kapaciteta, smanjuje se tržišni, gubitak identiteta i nestaje cjenovno podcjenjivanje ili precjenjivanje

Izvor: Samostalna izrada autora

Dakle, vidljive su mnoge snage koje mogu donijeti blagostanje destinaciji. Pritom je vrlo važna dobra strategija, jer u protivnom postoji velik broj prijetnji da se destinacija devastira. Važno je odrediti ciljeve za sve faze strateškog planiranja, te pratiti realizaciju planova.

Svaki zaključak trebao bi biti usmjeren na osnovne smjernice održivog razvoja, a to je korištenje resursa na odgovoran način. Implementacijom domicilnog stanovništva, okoliša i kulturno povijenog nasljeđa u turističku ponudu stvara se sinergija koja destinaciju čini posebnom, što je i cilj brendiranja.¹²

¹² Vranić, A., op. cit. (bilj. 10.), str. 46.

Također, vrlo je važan kvalitetan kadar, jer kod implementacije strategije dolazi do raznih nepredviđenih situacija ili nekih otežavajućih okolnosti. Stoga je važno imati kvalitetne pojedince koji će znati pronaći najbolji odgovor na neki izazov ili naći dostojne alternativne odgovore nekim izazovnim situacijama.

4.2. Ponuda povijesnog i kulturnog turizma

Općina Ližnjan ima dosta povijesnih lokaliteta, te na tome gradi ponudu povijesnog i kulturnog turizma. Neki od važnijih lokaliteta su: Šandalja, Nezakcij, Sveti Stjepan, Svetica, Cesare Rossarol, Punta Uljeva, Kostanjica, Vrčevan te Kargadur.

Šandalja je bogato višeslojno paleontološko, arheološko i kulturno-povijesno nalazište na rubu Valturskog polja. Najstariji tragovi prisutnosti čovjeka datiraju prije 800.000 godina. Izgradnjom vojne utvrde 1877. godine uništeni su ostaci brončano dobnog gradine čiji su stanovnici bili pokopani u groblju uništenom radom kamenoloma. Kamenolom je bio aktivan i u rimsko doba kada je u plodnoj okolici živjelo više Villa Rustica. Treba reći da je intenzivno korištenje prostora izbrisalo tragove antičkih i kasnoantičkih građevina, ali ovo mjesto se smatra povijesnim lokalitetom, te bi trebalo dodatno poraditi na promidžbi u turističke svrhe.¹³

Nezakcij je vrlo važan povijesni lokalitet, odnosno prapovijesni, antički, kasnoantički i ranosrednjovjekovni lokalitet. Od njegova ubiciranja na početku 20. stoljeća, Nezakcij predstavlja jedno od najvažnijih lokaliteta Istre i sjevernog Jadrana. Život na položaju s izvrsnim strateškim karakteristikama ovdje je postojao već tijekom neolitika. Istraživanja u Nezakciju tekla su povremenim kampanjama iz kojih su izlazila bogatstva u materijalnom i u duhovnom smislu. Bogatstvo grobnih priloga često nadmašuje očekivanja, a postoji i situla s prikazom pomorske bitke. Tijekom 1. stoljeća Rimljani su na zgarištu slavnoga grada izgradili novo naselje, Res publica Nesactensium, koji je s forumom, hramovima, javnim i privatnim zgradama, termama, nekropolama, imao sve atribute antičkog grada.

¹³ Općina Ližnjan, Povijesni lokaliteti, <https://www.liznjan.hr/index.php/opcina-liznjan/povijesni-lokaliteti> (13.08.2020.)

Dolaskom kršćanstva u Nezakciju se grade dvije bazilike, ali početkom 7. stoljeća naselje je srušeno avaro-slavenskim napadima. Ono će dugo biti zaboravljeno, a njegove ruševine poslužit će kao otvoreni kamenolom za izgradnju novih srednjovjekovnih naselja u okolici (Valtura, Muntić). Danas Nezakcij kao otvoreni arheološki park predstavlja bogati potencijal za razvoj općine i šire zajednice.¹⁴

Slika 2.: Nezakcij

Izvor: Posjetite Nezakcij, najčuvenije mjesto predrimskih Histra, <http://www.regionalexpress.hr/site/more/posjetite-nezakcij-najchuvenije-naselje-predrimskih-histra> (13.08.2020.)

Danas ovo mjesto predstavlja svojevrsan arheološki park s konzerviranim arhitektonskim ostacima antičkog i kasnoantičkog doba.

Kako bi se gosti, ali i domaćini bolje upoznali sa ovim lokalitetom, Arheološki muzej Istre, Općina Ližnjan i TZ Općine Ližnjan organizirale su "Ližnjanski vremeplov", tj. besplatni ciklus razgledavanja kulturne baštine na području Općine Ližnjan, gdje se pod vodstvom stručnih osoba nudilo upoznavanje i obilazak mjesta.¹⁵

Sveti Stjepan predstavlja ostatke antičkog obalnog lokaliteta koji se nalaze sjeverno od Uvale Kala. Radi se o rustičnoj vili s cisternom, koja je dijelom sačuvana.

¹⁴ Ibid.

¹⁵ Posjetite Nezakcij, najčuvenije mjesto predrimskih Histra, <http://www.regionalexpress.hr/site/more/posjetite-nezakcij-najchuvenije-naselje-predrimskih-histra> (13.08.2020.)

Na ruševinama rimske građevine nastalo je kasnije ranosrednjovjekovno naselje s crkvicom, koja nije sačuvana. Zanimljivost je da se crkvi služba Božja obavljala do prošlog stoljeća, a komuna se brinula o svjetiljki koja uzdržavana uljem, danonoćno plamti kao simbol vjere. Ovo mjesto također može privući turiste koji vole povijest i kulturnu baštinu.¹⁶

Svetica je visoko brdo koje se svojim impozantnim položajem nametnulo nad cijelim prostorom južne istočne obale Istre i plovnim pravcima dužinom istočne obale Jadrana. To je prapovijesna gradina, na kojoj su vidljivi tragovi antičkih i ranosrednjovjekovnih građevina. Krajem 19. stoljeća austrijska je vojska izgradila snažnu utvrdnu, čiji su dijelovi i danas dobro sačuvani, jer je vojska držala taj položaj do 1991. godine.¹⁷

Slika 3.: Svetica (Monte Madonna)

Izvor: Povijest – Monte Madonna, <https://www.montemadonna.com/povijest.html> (13.08.2020.)

Cesare Rossarol je olupina talijanske lake krstarice u moru kod rta Marlera. Izgrađen u Sestri Ponente kraj Genove 1914. godine, sudjelovao je u operacijama tijekom prvog svjetskog rata, a po njegovu završetku isplovio je iz Pule 1918. godine prema Rijeci. Kod rta Marlera naletio je na protu brodsku minu i potonuo za svega nekoliko minuta. Poginulo je 98 članova posade. Upravo na mjestu gdje je dio preživjelih doplivao do obale, na rtu Munat veliki, postavljen je spomenik poginulim mornarima, koji je obnovljen 2003. godine.

¹⁶ Općina Ližnjan, Povijesni lokaliteti, <https://www.liznjan.hr/index.php/opcina-liznjan/povjesni-lokaliteti> (13.08.2020.)

¹⁷ Povijest – Monte Madonna, <https://www.montemadonna.com/povijest.html> (13.08.2020.)

Ova olupina leži na dubini od 50 m, u dva dijela koja su međusobno udaljena oko 300 m. Ovo je također jedan lokalitet koji bi mogao privući turiste posebice zbog zanimljive priče.¹⁸

Punta Uljeva su dva antička brodoloma na pličini izvan rta na južnom kraju luke Kuje, a nazvana su Punta Uljeva A i B. Naime, prvi predstavlja ostatak trgovačkog broda s teretom amfora iz 1. stoljeća pr. Kr. do 1. stoljeća po Kr., te je devastiran. Drugi brodolom je slabije sačuvan, oko 150 m od prvog, ali na istoj pličini, imao je teret kasnoantičkih amfora afričkog podrijetla, iz 4-5. stoljeća. Oba su potonula na dubinu od oko 6 m, a brodski trupovi nisu sačuvani. Slabo je sačuvan i teret, koji je razasut po škrapama.¹⁹ Dakle, kao i kod prethodnog lokaliteta, ovo mjesto može biti zanimljivo turistima radi povijesnog značaja i priče.

Kostanjica je napušteno srednjovjekovno selo kraj Valture. Jedno je od najvažnijih između 12. i 16. stoljeća. Spominje se u pisanim vrelima kao Vicus Castaneus od 1150. godine, u posjedu ravenkog nadbiskupa. Selo je napušteno oko 1585. godine zbog posljedica demografskog kolapsa koji je tada zahvatio cijelu Puljštinu. Danas je sačuvana samo crkva Blažene Djevice Marije iz 16. stoljeća, odnosno jednobrodna građevina s polukružnom apsidom i preslicom na pročelju, te pripada župi Muntić. Nalazi se kraj lokve oko koje su tragovi srednjovjekovnog sela, a na pročelju je ugrađen ulomak gotičkog natpisa iz 1300. godine.²⁰ Ovaj lokalitet bi posebice bio zanimljiv turistima koji cijene kulturu i kulturnu povijesnu baštinu.

Vrčevan je arheološko nalazište i ranosrednjovjekovno selo kraj Ližnjana, s tragovima neolitičkog naselja, brončano dobnje i željezno dobnje gradine s nekropolom. Spominje se u ranosrednjovjekovnoj listini Rižanskog placita iz 804. godine kao Casale Orcionis. Od 12. do 17. stoljeća u posjedu je pulskih plemićkih obitelji i biskupa, a nakon toga je naselje napušteno kao posljedica kužnih epidemija koje su u 16. i 17. stoljeću harale južnom Istrom.

¹⁸ Općina Ližnjan, Povijesni lokaliteti, <https://www.liznjan.hr/index.php/opcina-liznjan/povjesni-lokaliteti> (13.08.2020.)

¹⁹ Ibid.

²⁰ Ibid.

Danas nema vidljivih tragova nekadašnjeg naselja, ali je to jedan od povijesnih lokaliteta – svjedoka nekadašnje naseljenosti i pulsirajućeg života u južnoj Istri.²¹

Kargadur – Japlenica su nalazišta na jugu Općine, a istraživana su na više lokacija u više navrata. Ustanovljeno je postojanje jednog ili više prapovijesnih nalazišta važnih za proučavanje neolitizacije sjevernog Jadrana. Pronađeni su materijalni nalazi kao uobičajeni predmeti od keramike, kamena i školjaka, te brojni karbonizirani ostaci sjemenki i žitarica, udice, a koji datiraju nalazište u razdoblje ranog neolitika i bakrenog doba. Također, pronađeni su i sačuvani ostaci ljudskih kostiju za koje se smatra da predstavljaju najstarije sačuvane grobove na području Istre okvirno datirani u ista razdoblja. Na položaju Japlenica, sjeveroistočno od Kargadura uz obalu, zabilježeni su i pronađeni ostaci prapovijesne naseobine iz ranog brončanog doba.²² Stoga je ovo nalazište primamljivo turistima koje zanima povijest.

Dakle, vidljivo je da je područje Općine Ližnjan bogato povijesnim lokalitetima, te ima dobre temelje i predispozicije za razvoj kulturnog i povijesnog turizma. Naravno, ne može se mjeriti sa nekim jačim povijesnim lokacijama, poput Pule. No, upravo radi blizine Pule koja je vrlo atraktivna turistima, trebalo bi raditi na jačem promoviranju ove lokacije, te možda integrirati obilaske spomenutih lokaliteta u neke aranžmane obilaska Pule. Većina turista koja ide u Pulu radi kulturnog turizma i razgledavanja povijesnih lokaliteta, vjerojatno bi rado pristala i na jednodnevne izlete do Ližnjana, obzirom da se radi o zaista maloj udaljenosti.

Mogućnosti povezivanja dobro očuvane arhitektonske baštine s kulturnim manifestacijama u svrhu proširenja i povećanja atraktivnosti turističke ponude nisu dovoljno iskorištene. Punu valorizaciju kulturno-povijesne baštine u turizmu ograničavaju nedostatna financijska sredstva kao i nedovoljno korištenje alternativnih izvora financiranja za razvoj turizma (npr. fondovi EU-a, fondacije i sl.).²³

²¹ Ibid.

²² Ibid.

²³ Analiza stanja, Grad Pula, https://www.google.com/search?q=seoski+turizam+u+op%C4%87ini+li%C5%BEenjan&rlz=1C1AOHY_hrHR708HR708&ei=6k02X-qHEdL9rgTgrZf4AQ&start=10&sa=N&ved=2ahUKEwjqpJDzpZrrAhXSvosKHeDWBR8Q8NMDegQICxBA&biw=1152&bih=769# (14.08.2020), str. 38.

Naime, inicijative brendiranja najintenzivnije su na području gradova, dok je u općinama situacija po tom pitanju dosta slabija. Stoga je potrebno razvijati snažniju suradnju, potencijalno uključiti više dionika, te ojačati svijest o potrebi brendiranja kako bi bile turistički privlačnije.

4.3. Ponuda sportskog turizma

Općina Ližnjan radi na razvoju i promoviranju sportskog turizma. Na službenim stranicama Turističke zajednice Općine Ližnjan, navodi se ponuda sportskog turizma koja obuhvaća: jedrenje, hodanje i brzo hodanje, bicikljanje, jahanje, tenis, paintball, odbojka na plaži, lov, gledanje ptica, plivanje i ronjenje, surfanje i jedrenje na dasci.²⁴ Cliva Sailing Club je škola jedrenja koja nudi programe obučavanja i osposobljavanja za jedrenje. Njihove sportske aktivnosti provode se u uvali Kuje, jedri se ližnjanjskim vodama koje nude savršene uvjete. Nude razne aktivnosti kao: škola jedrenja za djecu, škola jedrenja za odrasle, trening sa natjecateljima iz različitih klasa, rekreacijsko jedrenje.²⁵

Ližnjan obiluje dobrim stazama za turiste koji vole šetnje ili brzo hodanje. Nudi šetnje uz obalu dugu 28 km, uz šume i livade, s pogledom na kvarnerske otoke. Također, ljubitelji biciklizma imaju što pronaći za sebe ovdje, posebice ljubitelji brdskog biciklizma koji mogu uživati u brojnim stazama u krasnoj prirodi.

Nadalje, u ponudi je jahanje. Jahački centri u blizini Ližnjana nude brojne aktivnosti i mogućnosti kao npr.: škola jahanja, utrka zaprega, jahanje u prirodi.²⁶

Ljubitelji tenisa se mogu svakodnevno baviti svojim omiljenim sportom u Ližnjanu, u Teniskom klubu Ližnjan. Nadalje, u ponudi je i paintball za one koji žele oživiti svoj avanturistički duh.

²⁴ Turistička zajednica Općine Ližnja, Sport, <https://www.liznjaninfo.hr/index.php/hr/discover/sports> (013.08.2020.)

²⁵ Ibid.

²⁶ Ibid.

Na plaži Salbunić idealni su uvjeti za odbojku na pijesku. U Općini Ližnjan moguće je i bavljenje lovom. Naime, lovačko društvo „Bena“ nudi mogućnost svima koji se žele okušati u lov na fazane, jarebice, zečeve, jelene i divlje svinje.²⁷

Također, u Ližnjanu je moguće promatranje ptica. Posebice je značajna mogućnost promatranja rijetke vrste ptica *Merops apiaster*, koju se ovdje može vidjeti, najčešće u ljetim mjesecima.

Kristalno čisto more idealno je za plivanje i ronjenje. Obližnji ronilački centar nudi mogućnost obuke i rekreativnog ronjenja. Ližnjan ima i brojne plaže, kako stjenovite tako i šljunčane koje su idealne za odmor i igru. Plaže su lako pristupačne, te se može do njih doći hodom ili brodom. U uvali Kuje je plaža Salbunić koja je ranije spomenuta kao idealna za odbojku na pijesku, a uz plažu Matanićev Pisak je borova šuma koja pruža divan hlad i pogled. Također, vidljiv je Kargadur, što obogaćuje doživljaj.²⁸

U Općini Ližnjan postoje izvrsne mogućnosti za surfanje. Jak vjetar daje dobre uvjete za brzo surfanje, a Ližnjan je poznato surfersko odredište tijekom cijele godine. Tu se održavaju mnoga natjecanja surfera. Također, ovdje je i ranije spomenuta škola jedrenja koja pruža obuku te najam potrebne opreme za jedrenje koja je otvorena o svibnja do listopada.²⁹

Dakle, Općina Ližnjan ima dobre uvjete za daljnji razvoj sportskog turizma. Ova vrsta turizma već sada je relativno dobro razvijena na ovom području, no uz jaču promociju te izgradnju dodatne infrastrukture mogla bi se i dodatno razvijati.

²⁷ Ibid.

²⁸ Ibid.

²⁹ Ibid.

4.4. Ponuda seoskog turizma

Općine u sastavu urbanog područja Pula, pa tako i Općina Ližnjan imaju potencijal razvoja selektivnih oblika turizma, posebice ekoturizma i seoskog turizma. Turistički potencijali općine odražavaju se u mogućnosti razvoja turizma komplementarnog s razvojem turizma na obali, kao i razvoja samostalne turističke ponude. No, turistički potencijali samo su djelomično iskorišteni. Naime, za njihovo snažnije korištenje potrebno je proširiti i unaprijediti turističke atrakcije kao i broj i kvalitetu smještajnih kapaciteta i prateću turističku infrastrukturu.

Treba uzeti u obzir i ograničavajuće čimbenike razvoja outdoor turizma. Primjerice, jedan od njih je nepovezanost urbanog područja biciklističkim stazama. Ipak, općine u sastavu urbanog područja Pula zajednički su pokrenule projekt „Bike Sharing“ s ciljem izgradnje i međusobnog povezivanja mrežom uređenih biciklističkih staza.³⁰

Na području općine Ližnjan u posljednje vrijeme je primjetan i trend povezivanja turizma s eno-gastronomskom ponudom što pruža mogućnosti snažnijeg razvoja seoskog i gastronomskog turizma, a predviđena su i dodatna ulaganja u poboljšanje i proširenje turističke ponude.

³⁰Analiza stanja, Grad Pula, https://www.google.com/search?q=seoski+turizam+u+op%C4%87ini+li%C5%BEnjan&rlz=1C1AOHY_hrHR708HR708&ei=6k02X-qHEdL9rgTgrZf4AQ&start=10&sa=N&ved=2ahUKEwjqpJDzpZrrAhXSvosKHeDWBR8Q8NMDegQICxBA&biw=1152&bih=769# (14.08.2020.), str. 33.

5. ODRŽIVI RAZVOJ TURIZMA OPĆINE LIŽNJAN

Sama bit održivog razvoja odnosi se na očuvanje resursa i za buduće naraštaje. Do potrebe za održivim razvojem došlo je radi sve većeg izrabljivanja okoliša te se danas rijetko može naći destinacija koja ima očuvani okoliš.

5.1. Prednosti Općine Ližnjan kod implementacije održivog razvoja turizma

Općina Ližnjan po pitanju održivog razvoja turizma ima puno više prednosti nego nedostataka. Prednost Općine Ližnjan prvenstveno je očuvani okoliš koji je prava rijetkost u današnje doba.

Samim time što je na području općine dugi niz godina bila prisutna vojska, okoliš je ostao očuvan, pa se ne vidi toliki negativan utjecaj turizma kao što je neplanska izgradnja turističkih smještajnih jedinica i popratnog sadržaja. Iako je po odlasku vojske krenula neplanska izgradnja apartmana, stanje okoliša je još relativno dobro. Općina je time u velikoj prednosti, a to je i najjači adut u ostvarenju održive turističke ponude. S obzirom na postojanje očuvanog okoliša, prisutna je velika prijetnja od neplanskog razvoja, gdje su već i sada vidljivi određeni negativni utjecaji na okoliš.³¹

Ti utjecaji su zasad minimalni, a odnose se na neplansku izgradnju apartmana u naselju Ližnjan u pojasu najbližem prema moru gdje se brzo grade nove građevine koje narušavaju pogled na očuvani okoliš i ujedno stvaraju negativnu sliku o samoj destinaciji. Samim time dolazi dalje do nedostataka koji se odnose na dosadašnji razvoj turističke destinacije na području općine Ližnjan, što se posebno vidi kroz nepostojanje strateških dokumenata o razvoju na održiv način. Ukoliko se to ne promjeni, Općina Ližnjan bi mogla postati još jedno u nizu od devastiranih priobalnih područja koja će služiti kao negativan primjer. Uzevši u obzir da postoji Turistička zajednica u općini Ližnjan, ista bi se trebala primarno orijentirati na otpor neplanskom i neodrživom razvoju.

³¹ Vranić, A., op. cit. (bilj. 10), str. 42.

Dakle, trebalo bi stvarati prostorne planove koji neće narušavati okoliš, već će se na održivi način razvijati za svekoliko blagostanje lokalnog stanovništva, a tako i svih posjetitelja. Upravo Općina Ližnjan ima jedinstvenu priliku da bude jedan od boljih primjera, a to može postići primjenom svih načela održivog planiranja.³²

5.2. Pozitivni učinci razvoja održivog turizma Općine Ližnjan

Gledano s aspekta održivog razvoja, Općina Ližnjan posjeduje određene prednosti za razliku od većine drugih destinacija koje žele provoditi održivi razvoj. Posebno se treba uzeti u obzir očuvanost okoliša i netaknuto obalno područje koje je danas prava rijetkost. Stoga bi razvoj Općine Ližnjan kao turističke destinacije svakako trebalo planirati na održivi način.

Kod planiranja održivog razvoja, od samog okoliša upravo i treba započeti jer zdrav okoliš stvara zdravo okruženje što se osjeti dolaskom u destinaciju. Kod planiranja održivog razvoja trebalo bi se očuvati postojeće stanje, te, ukoliko je to moguće, poboljšati na način da se formira turistička ponuda koja ne donosi sa sobom negativne utjecaje kao devastacija i zagađenje okoliš, nego stvarati ponudu koja je u sinergiji sa okolišem te ističe njegove kvalitete koje su i razlog zaštite istog područja. Također, poželjno je istaknuti i prostorno planiranje u izgradnji osnovne infrastrukture kao turističke smještajne jedinice i ugostiteljski objekti, te popratne sadržaje koji bi stvorili određeni brend destinacije, a to se najlakše može postići kroz nekoliko koraka održivog razvoja.³³

Važno je istaknuti da se želi postići povećanje smještajnog kapaciteta, ali tako da se pazi da se ne narušavaju flora i fauna destinacije, te da se svakako zaštiti kulturno povijesno nasljeđe. Nakon toga potrebno je pronaći relevantne dionike koji će biti uključeni u kreiranje turističke ponude.

³² Ibid.

³³ Ibid., str. 43.

Uzevši u obzir cjelokupni proces planiranja održivog razvoja, te njegove multiplikativne učinke koje ima na destinaciju, može se reći da su dionici sve osobe koje se nalaze na području Općine Ližnjan.

Upravo radi važnosti uključenosti svih dionika, Turistička zajednica Općine Ližnjan provodi anketu na svojim službenim web stranicama o održivom razvoju turizma, u sklopu istraživanja na znanstvenom projektu „Od održivog do overtourisma i natrag: percepcija stanovništva i realni učinci turizma na lokalnoj razini“ koji se provodi na Fakultetu za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu u Opatiji.³⁴ Time se dodatno pokazuje važnost stavova lokalnog stanovništva u planiranju održivog turizma i njihov doprinos.

Trenutno stanje u destinaciji pokazuje da trenutačna turistička ponuda i njezina suprastruktura koja se odnosi u velikoj većini na privatni smještaj i u dosta manjem udjelu na hotele, dok kampova nema u destinaciji, stvarana je putem osobnih ulaganja domicilnog stanovništva da bi si povećali kućni budžet. Iz toga je vidljivo da nije postojala nikakva strategija za izgradnju smještajnih objekata. Stoga treba kreirati prostorni plan koji će prvenstveno suzbiti neplansku gradnju te očuvati okoliš na način da se pomno odaberu područja na kojima je moguća gradnja turističkih sadržaja.³⁵

Uz okoliš, svakako treba uzeti u obzir kulturno povijesno nasljeđe s običajima koje njeguje i održava lokalno stanovništvo, te njihov identitet koji se prenosi na destinaciju. Osobine koje destinaciju čine posebnom ovdje su pitoma obala koja se radi male dubine podmorja i velikog broja uvala može promovirati kao kupališna destinacija sa očuvanim okolišem, te kulturno povijesnim nasljeđem koje njeguje domicilno stanovništvo.

³⁴Turistička zajednica Općine Ližnjan, Anketa o održivom razvoju turizma, <https://www.liznjaninfo.hr/index.php/hr/news-and-events/388-anketa-o-odrzivom-razvoju-turizma> (14.08.2020.)

³⁵ Vranić, A. op. cit. (bilj. 10), str. 44.

Također, važno je prepoznati i glavna problemska pitanja kao: nepostojanje konkretnih strategija razvoja, bujanje neplanske urbanizacije koja može uvelike oštetiti očuvani krajobraz, nepostojanje kanalizacijskog sustava, prenapučenost destinacije, „betonizacija“ obale i gubljenje identiteta destinacije.³⁶

Svakako je poželjno raditi na pozicioniranju općine Ližnjan kao destinacije za obiteljski turizam i outdoor turizam. Također, može se dodatno orijentirati i na sportski turizam te raditi na imidžu sportske destinacije.

Po pitanju kratkoročnih planova, naglasak je na uređenju i povezivanju plaža te unaprijeđenu ciklo turizma. S druge strane dugoročni planovi za Općinu Ližnjan konkretno ne postoje, nego se provode strateški planovi unutar klastera južne Istre s kojim usko surađuju.

³⁶ Ibid.

6. ZAKLJUČAK

Općina Ližnjan ima neke povoljne preduvjete za razvoj turizma, ali treba biti svjestan ograničavajućih čimbenika. U posljednje vrijeme vidljiv je prisutan sve veći trend okretanja lokalnog stanovništva prema turizmu. Tome u prilog govori i činjenica da je glavnina smještajnih objekata upravo u kućanstvima. Jedna od predispozicija uz krajolik su i povijesni lokaliteti.

Kako se Ližnjan nalazi na istarskom poluotoku, a moderni turizam je počeo obuhvaćati i posjećivanje arheoloških nalazišta na području cijelog poluotoka Istre, time se dodatno otvara potencijal za razvoj povijesnog i kulturnog turizma na tom području. Treba uzeti u obzir da je Ližnjan mala općina s par naselja, ali ima dosta povijesnih znamenitosti koje privlače mnoge turiste.

Naime, tu je prisutan određeni broj ostataka građevina, gradina i bedema starih stotinama godina. Sve više posjetitelja obilazi neke od važnijih arheoloških nalazišta Ližnjana. Broj apartmana, kampova i hotela se znatno povećava i smještani kapaciteti rastu. Također, u Ližnjanu se radi na razvoju sportskog turizma, seoskog turizma, a poseban naglasak je stavljen na razvoj održivog turizma.

Planskom razvoju turizma u današnje vrijeme pridaje se sve veća važnost. Iako se bilježi porast turističkih dolazaka i noćenja, postoji mogućnost i dodatnog jačanja uloge turizma u ukupnom gospodarstvu Općine Ližnjan. Stoga je potrebno sustavno podizati kvalitetu turističke infrastrukture, smještajnih kapaciteta i ukupne turističke ponude. Bogatstvo materijalne i nematerijalne kulturne baštine je vrlo vrijedan potencijal koji pruža mogućnost brendiranja područja kao destinacije kulturnog turizma. No, treba ukloniti prepreke koje otežavaju maksimiranje svih kulturnih potencijala, kao npr. slaba suradnja unutar sektora kulture te s drugim sektorima, neorganiziranost tržišta kulture i sl.

Također, prirodne ljepote su osnovica razvoja selektivnih oblika turizma, kao npr. izletnički, lovni, outdoor turizam i sl. Za podršku razvoju turizma u idućem razdoblju treba ojačati suradnju s relevantnim nacionalnim akterima i dodatno ulagati u kvalitetu turističke ponude oslanjanjem na različite izvore financiranja, poput sredstava iz Europske unije i sl.

LITERATURA

Knjige:

Hansruedi M.: *Turizam i ekologija: povezanost i područja djelovanja*, Masmedia, Zagreb, 2004.

Čavlek N., Bartoluci M., Prebežac D., Kesar O.: *Turizam - Ekonomske osnove i organizacijski sustav*, Školska knjiga, Zagreb, 2011.

Internet izvori:

Analiza stanja, Grad Pula,

https://www.google.com/search?q=seoski+turizam+u+op%C4%87ini+li%C5%BEenjan&rlz=1C1AOHY_hrHR708HR708&ei=6k02X-

[qHEdL9rgTgrZf4AQ&start=10&sa=N&ved=2ahUKEwjqpJDzpZrrAhXSvosKHeDWBR8Q8NMDegQICxBA&biw=1152&bih=769#](https://www.google.com/search?q=seoski+turizam+u+op%C4%87ini+li%C5%BEenjan&rlz=1C1AOHY_hrHR708HR708&ei=6k02X-qHEdL9rgTgrZf4AQ&start=10&sa=N&ved=2ahUKEwjqpJDzpZrrAhXSvosKHeDWBR8Q8NMDegQICxBA&biw=1152&bih=769#) (14.08.2020)

DZS, <https://www.dzs.hr/> (12.08.2020.)

Općina Ližnjan, Naselja, <https://www.liznjan.hr/index.php/opcina-liznjan/naselja> (12.08.2020.)

Općina Ližnjan, O općini, <https://www.liznjan.hr/index.php/opcina-liznjan/o-opcini> (12.08.2020.)

Općina Ližnjan, Povijesni lokaliteti, <https://www.liznjan.hr/index.php/opcina-liznjan/povjesni-lokaliteti> (13.08.2020.)

Posjetite Nezakcij, najčulenije mjesto predrimskih Histra, <http://www.regionalexpress.hr/site/more/posjetite-nezakcij-najchulenije-naselje-predrimskih-histra> (13.08.2020.)

Povijest – Monte Madonna, <https://www.montemadonna.com/povijest.html> (13.08.2020.)

Povijest turizma u Ližnjanu, <http://turizamliznjan.hr/povijest-turizma-u-liznjanu/> (13.08.2020.)

Turistička zajednica Općine Ližnjan, Anketa o održivom razvoju turizma, <https://www.liznjaninfo.hr/index.php/hr/news-and-events/388-anketa-o-odrzivom-razvoju-turizma> (14.08.2020.)

Turistička zajednica Općine Ližnjan, Sport,
<https://www.liznjaninfo.hr/index.php/hr/discover/sports> (13.08.2020.)

Turistička zajednica Općine Ližnjan, Korisni linkovi i regulacije, Izvješće do
31.12.2019.,

<https://www.liznjaninfo.hr/dokumenti/2020/IZVJE%C5%A0%C4%86E%20DO%2031.12.2019..docx> (22.08.2020.)

POPIS TABLICA

Tablica 1.: Smještajni kapaciteti po vrstama objekata u Općini Ližnjan prema broju soba/postelja, 2015. g.	8
Tablica 2.: Pregled dolazaka i noćenja po vrsti smještaja	9
Tablica 3.: Dolasci i noćenja turista u Općini Ližnjan od 2011.- 2015. g.	10
Tablica 4.: Prvih deset država turista po ostvarenom prometu	11
Tablica 5.: Dolasci i noćenja po mjesecima	12
Tablica 6.: Udio dolazaka i noćenja po mjestima	13
Tablica 7.: SWOT analiza Općine Ližnjan	16
Tablica 8.: SWOT matrica Općine Ližnjan	17

POPIS SLIKA

Slika 1.: Geografski položaj općine Ližnjan	4
Slika 2.: Nezakcij	19
Slika 3.: Svetica (Monte Madonna)	20

SAŽETAK

Općina Ližnjan je jedna od takvih turističkih destinacija, koja u budućnosti može puno toga postići, samo ako se više koncentrira na svoju turističku ponudu te ju malo više nadogradi. Prirodne ljepote koje ova turistička destinacija nudi, mogu se preoblikovati u jedinstvenu turističku ponudu doživljaja, sa time da se ne koncentrirati isključivo na kocept "sunce i more". Prirodna baština poput Nezakcija, antičko nalazište, može se preoblikovati u jedinstvenu turističku ponudu turizma doživljaja, u kojemu postoji puno mogućnosti sa daljnji razvoj ove male turističke destinacije. Prometno je dobro povezana sa ostalim gradovima i naseljima u svojoj okolici te ne predstavlja problem u tranziciji između općina. Sa zračnom lukom Pula, koja se nalazi u općini Ližnjan, predstavlja ogroman potencijal za ovu općinu, da poveća svoje prihode sa promotivnim materijalima koji se mogu dijeliti u zračnom luci dolazećim gostima te privući ih u dolazak te obilazak ove male turističke destinacije. Također, suradnjom sa okolnim općinama, postoji vrlo velika vjerojatnost da ova turistička destinacija će u budućnosti biti vrlo primamljiva za goste koje traže odmor o života u gradu, jer tu se i nalazi prednost same turističke destinacije općine Ližnjan, malo veće selo, mirno i spokojno, bez ikakvog brzog tempa kao što se može reći za grad Pulu.

Ključne riječi: Turistička ponuda, općina Ližnjan, povjesni turizam, kulturni turizam

SUMMARY

The municipality of Ližnjan is one such tourist destination, which can achieve a lot in the future, only if it concentrates more on its tourist offer and upgrades it a little more. The natural beauty that this tourist destination offers can be transformed into a unique tourist offer of experiences, without concentrating exclusively on the concept of "sun and sea". A natural heritage such as Nezakci, an ancient site, can be transformed into a unique tourist offer of adventure tourism, in which there are many possibilities for the further development of this small tourist destination. It is well connected by traffic with other cities and settlements in its surroundings and does not present a problem in the transition between municipalities. With the Pula airport, which is located in the municipality of Ližnjan, it represents a huge potential for this municipality to increase its income with promotional materials that can be distributed at the airport to arriving guests and attract them to come and visit this small tourist destination. Also, through cooperation with the surrounding municipalities, there is a very high probability that this tourist destination will be very attractive in the future for guests looking for a break from life in the city, because this is where the advantage of the tourist destination of the municipality of Ližnjan itself is, a slightly larger village, calm and peaceful. , without any fast pace as can be said for the city of Pula.

Keywords: Tourist offer, municipality of Ližnjan, historical tourism, cultural tourism